

جایگاه ورزش نزد ایرانیان

زمستان ۱۳۷۸ صورت گرفته و نتایج آن در تابستان ۱۳۸۲ منتشر شده است.

این یافته‌ها حاصل پرسشگری در ۲۸ شهر مرکزی استان‌های کشور است که جمعیت آماری آن مرکب از ۴/۵ میلیون خانوار و از حدود ۱۷,۰۰۰,۰۰۰ نفر افراد ۶ ساله و بیشتر گردآوری شده است. جمعیت نمونه نیز ۱۴,۰۰۰ خانواده و حدود ۶۵,۰۰۰ نفر از افراد ۶ ساله و بیشتر بوده‌اند.

- نسبت انجام ورزش در شهرهای مختلف: شهرکرد (۳۹/۹٪)، ایلام (۳۹/۱٪) و تهران (۳۸/۱٪) شهرهای اند که بیشترین میزان ورزش در آنها صورت می‌گیرد. اردبیل (۱۹/۶٪) و سنندج (۲۲٪) نیز شهرهایی‌اند که کمترین میزان ورزش در آنها صورت می‌گیرد.

مجموعه رفتارهای فرهنگی ایرانیان حاصل «طرح پژوهشی فعالیت‌های فرهنگی و مصرف کالاهای فرهنگی ایرانیان» و از زمره طرح‌های ملی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است که در یک مرحله در ۲۸ شهر مرکزی استان‌های کشور و در مرحله‌ای دیگر در مناطق روستایی انجام شده است. این مجموعه شامل جداول آماری و داده‌های خام حاصل از این طرح‌های پژوهشی است که هم به تفکیک استان‌ها منتشر شده است و هم در یک مجلد که یافته‌های مربوط به کل کشور در آن درج شده است. در زیر برخی از آمار و ارقام و یافته‌های جالب توجه در زمینه «فعالیت‌های ورزشی» ایرانیان آورده می‌شود.

البته مراجعه به اصل این مجموعه‌ها و مقایسه فعالیت‌ها و مصرف کالاهای مختلف فرهنگی با یکدیگر گویاتر خواهد بود. مثلاً اگر زمانی که به ورزش اختصاص داده می‌شود با زمان تماشای تلویزیون یا استفاده از سایر رسانه‌ها و نیز انواع دیگر گذران اوقات فراغت مقایسه شود نتایج درخور توجهی ملاحظه خواهد شد.

نخست. برخی یافته‌ها و داده‌های «طرح پژوهشی فعالیت و مصرف کالاهای فرهنگی در کل کشور» را از نظر می‌گذاریم که در پایین

طور غیرحرفه‌ای) نرمش، بدنسازی، کوهنوردی، شنا و ورزش در اماکن ورزشی افزایش یافته و نسبت پرداختن به فوتبال و ورزش در کوچه و خیابان کاهش می‌یابد.»

- ویژگی‌های فردی و انجام ورزش: از سن ۱۲ سالگی، با افزایش سن، نسبت انجام ورزش، سرانه زمانی، یافته نسبت عضویت در تشکلهای ورزشی و تماشای ورزش و پرداختن به فوتبال، نرمش، والیبال و شنا کاهش یافته و با افزایش تحصیلات (تا دیپلم) افزایش می‌یابد. - نسبت انجام ورزش، سرانه زمانی و نسبت عضویت در تشکلهای و تماشای ورزش در اماکن ورزشی و انجام انواع ورزش (به جز والیبال و بسکتبال) برای مردان بیشتر از زنان است. نسبت پرداختن به والیبال و بسکتبال برای زنان بیش از مردان است.

نسبت انجام ورزش (به طور غیرحرفه‌ای)، سرانه زمانی ورزش، نسبت عضویت و تماشا و پرداختن به انواع ورزش نزد محصلان و دانشجویان بیش از سایر گروه‌ها است (به جز کوهنوردی که نسبت آن در نزد افراد شاغل نیز به اندازه دانشجویان است).

اینک در قسمت دوم این مطلب برخی از یافته‌های «طرح پژوهش فعالیت و مصرف کالاهای فرهنگی در مناطق روستایی کل کشور» را عرضه می‌کنیم؛ با ذکر این توضیح که این داده‌ها حاصل از نتایج به دست آمده از

- نسبت نوع ورزش: فوتبال (۱۴/۵٪) و کوهنوردی (۱/۴٪) به ترتیب رایج‌ترین و نادرترین انواع ورزش‌اند که به آنها پرداخته می‌شود.

- نسبت انجام ورزش در محل‌های مختلف در میان جمعیت اهل ورزش: خانه (۳۸/۲٪)، کوچه و خیابان (۲۲٪)، مکان ورزشی (۳۶/۱٪) و پارک (۸/۱٪) از مکان‌های ورزش اهل ورزش را تشکیل می‌دهند.

- زمان اختصاص داده شده به ورزش: میانگین زمان ورزش برای افراد اهل ورزش ۳/۴ ساعت از هفته و برای کل جمعیت نمونه ۷۲ دقیقه در هفته است.

سرانه تماشای ورزش در رسانه تلویزیون و در محل‌های مسابقات ۱۸ دقیقه در هفته است.

- در ۲۱/۹٪ خانواده‌ها حداقل یک نفر عضو باشگاه تیم یا کلوب ورزشی است. در جمعیت نمونه ۵/۵٪ افراد (۳۵۹۳ نفر) عضو تشکلهای ورزشی هستند.

- رابطه پایگاه اقتصادی - اجتماعی و ورزش: دست‌اندرکاران طرح با این توضیح که پایگاه خانواده براساس سه شاخص ارزش منطقه سکونت، وضع اقتصادی خانواده و منزلت شغلی سرپرست خانواده تعیین شده است، نتیجه زیر را به دست داده‌اند. «مجموعه نتایج حاکی از آن است که با بالا رفتن پایگاه خانواده، نسبت انجام ورزش (به

۱۸۲۱ روستا و آبادی با بیش از ۲۰ خانوار و در مجموع از ۱۴۵۰۰ خانواده روستایی است که در بهمن ۱۳۷۹ صورت گرفته و در سال ۱۳۸۳ منتشر شد.

امکانات ورزشی: - ۴۰٪ روستاهای کشور فاقد هرگونه امکانات برای ورزش جوانان و نوجوانان است. - ۵۰/۷٪ روستاها تنها یک زمین خاکی برای فوتبال یا والیبال دارند.

- ۴/۵٪ روستاها زمین چمن یا آسفالت دارند. - ۴/۸٪ روستاها دارای سالن ورزشی سربوشیده هستند.

- جمعا ۹/۳٪ روستاها امکانات مناسب برای ورزش دارند.

- ۹۰/۷۱٪ روستاها یا اصلاً امکاناتی ندارند و یا فقط زمین خاکی دارند.

- فاصله روستا از شهر و جمعیت روستا متغیرهایی هستند که بر داشتن امکانات اثر مستقیم داشته‌اند.

- در ۴۹/۸٪ روستاها هیچ مسابقه ورزشی انجام نمی‌شود.

- در ۵۰/۲٪ روستاها در طی سال یک یا چند مسابقه برگزار می‌شود.

- ۴۸/۹٪ خانواده‌ها فاقد هر گونه وسیله ورزشی‌اند.

- در ۴۲/۴٪ خانواده‌ها یک توپ بلاستیکی یافت می‌شود.

- در ۲۲/۲٪ خانواده‌های روستایی دوجرخه وجود دارد که بعد از توپ رایج‌ترین وسیله ورزشی و بازی است.

- در ۶۹/۳٪ خانه‌های روستایی هیچ نوع وسیله بازی و سرگرمی وجود ندارد اما در ۱۸/۴٪ از خانه‌ها شطرنج وجود دارد.

- فوتبال پرتعدادترین (۶۲/۶٪) و ورزش‌های باستانی (۱/۲٪) کم‌تعدادترین ورزش‌ها در روستاها هستند.

البته در میان یافته‌های این طرح اطلاعات و نکات جالب توجه دیگری نیز وجود دارد که می‌بایست در تحلیل‌های ثانوی و نیز در مقایسه با سایر موارد سنجیده شود تا دید بهتری نسبت به کلیت وضعیت فعالیت‌های ورزشی در مقایسه با سایر فعالیت‌های فرهنگی در اوقات فراغت در کشور به دست آید.

رامین کریمیان

انتخابات عراق

انتخابات عراق در ژانویه ۲۰۰۵ یکی از مهم‌ترین تحولات منطقه‌ای در ماه‌های اخیر بود. برخی از صاحب‌نظران آن را تحولی نگران‌کننده دانسته و برخی نیز موجب امیدواری. در میان آراء مختلفی که در این زمینه مطرح شد، دیدگاهی را نیز کریس تونسینگ سردبیر نشریه گزارش خاورمیانه (Merip) مطرح